

SĂMÂNĂTORUL

Redactor responsabil:

Dr. ENEA POPA

Redacția: Str. Petru Maior No. 7

Administrația: Str. Gh. Coșbuc, 34.

FOAIE CULTURALĂ-POLITICĂ

Apare săptămânal sub conducerea unui comitet

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe anul întreg . . . . . 100 Lei
Pe jumătate an . . . . . 50 Lei
Pe trei luni . . . . . 25 Lei

Veleatul

cârmuirii liberale se apropie de sfârșit. Din tortul vremii s'au depănat patru ani încărcăți cu multe suferințe și țara stă la răscrucea noilor alegeri generale cu gândul de-ași îndrepta spre bine soarta viitorului. Desertăciunea făgăduielilor goale nu mai prinde în popor, care a avut parte de atâtea amăgiri dureroase. Mai ales pentru ținutul nostru cursul întâmplărilor politice a fost plin de învățăminte. Oamenii tămâiați cari au smuls, fie prin furt de urne, fie prin teroare, mandatul pentru parlament, au uitat de toate promisiunile lor și nici baremi odată nu și-au bătut capul de năcazurile grele în cari ne zbatem. Cum au venit... așa s'au dus.

Isprava liberalilor o știm și o vedem; nici nu era chip să fie altfel, deoarece din sămânța silniciei nu putea naște nici un bine pentru țară. Iată că în vârful teancului de legi votate cu pripă mare au pus legea electorală prin care voiesc să robească voința obștească și să încătușeze în mod volnic votul universal. De altcum aproape toate legile aduse de liberali nu urmăresc altă țintă decât să-și asigure pe seama dâșilor puterea și avuția țării. Ori lucrul acesta nu se poate îngădui și pentru aceia guvernul viitor va trebui să schimbe din rădăcină cele mai multe legi ale liberalilor, pentru ca să pună conducerea și gospodăria țării pe temelii trainice și sănătoase.

Poporul nostru a înțeles primejdia asupririi și a dat o dovadă însuflețită în alegerile comunale, că s'au săturat de guvernarea liberală. Față de isbânda covârșitoare a partidului național în aceste alegeri d. primministru Ion Brătianu și-a dat demisia, fiind reținut de rege la cârma țării până la dizolvarea parlamentului. Câteva zile ne mai despart de acest termen, care se împlinește la 11 Martie și nutrim convingerea sigură, că suveranul va chema la putere partidul național, după

cum este dorința țării întregi. Sperăm că dl general Averescu nu va mai ajunge la guvern pe ușa din dos, deși partizanii așteaptă să se deschidă aceasta ușă.

Strânși uniți și neclintii în credința noastră față de marii bărbați conducători ai destinelor noastre, să ne întărim sufletele în nădejdea biruinței cinstei și a dreptății. *Dr. Alexandru Ceușianu.*

O coșniță țărănească.

(continuare)

O coșniță trebuie potrivită și după climă. La aceasta s'au gândit însă puțin țărani stupari. Iarna mai ales e foarte capricioasă pe aici pe la noi. Geruri, vânturi, moine se schimbă în vreme de câteva ore. În cotlonul nostru își joacă jocul capricios toate vânturile munților și ale câmpiei, precum și căldurile Târnavelor și gerurile munților. Schimbări barometrice și termometrice ca la noi nu se mai înregistrează nicăieri. Ținutul nostru își așteaptă deci coșnița care să înfrunte vrășmășia vremii.

Nu coșnița de grătele și puțină lipitură de baligă ori lut ne trebuie aici, ci o coșniță groasă de împletitură de paie ori papură, ori de scândură groasă. În aceasta familia se va desvolta normal, progresiv zi de zi, fără a fi pripită înainte de vreme de căldura razelor de soare primăvăratec și apoi total oprită prin intervenirea unor zile geroase. În coșnița aceasta pe care schimbarea de căldură și frig n'o influențează avem deja în partea primă a lunii Mai un număr atât de mare de lucrătoare încât și la sfârșitul lui Mai scoatem adeseori miere întrecătoare.

Nu fagurii cei murdari și bătrâni și mierea cea cu miros de pucioasă ori fum ce o aduc azi stuparii țărani pe piață are azi trecere, ci fagurii virgini, cu miere frumoasă, curată și cu aroama și culoarea florilor din cari e culeasă. Miere de aceasta se poate scoate și din coșnița țărănească. Ca să ajungă la mierea aceasta ori și când fără a omori albinele, trebuie ca gaura de eșre și de intrare — urdinișul — să se mute la coșniță deasupra. În coșnițele cu urdinișul deasupra mierea se va așeza în partea din jos. Ca să putem scoate ori și când miere coșnița trebuie astfel făcută, încât subt coșnița proprie, care servește de cuib și magazie de iarnă, să așezăm o lăduție mai mică de lățimea coșniței, în care va zidi familia scheletul de faguri mai departe. Fagurii aceștia virgini cu mierea frumoasă din ei, e mierea pe care o caută și plătește din greu marele public.

Condus de vederile acestea, preotul nostru stupar din Petelea a alcătuit o coșniță țărănească, care corespunde tuturor cerințelor regiunii Reghin. E simplă de tot. Nu e nici prea mare nici prea mică. Aerul și dimensiunile ei corespund la coșnița sa domnească probată cu un trecut de 15 ani. E făcută din scânduri de un țol grosime și captușită iarăș cu scânduri de un țol. Formă e un pătrat de 33 cm. Înălțimea de 50 cm. Urdinișul e cu 5 cm sub creștetul coșniței, adică deasupra, lung deacurmezișul coșniței de 18 cm și lat de 2 cm. În coșniță se așează deodată doi roi din coșnițele țărănești ce le avem, căci coșnița e mare cu cuprins de lucru de doi ani. Dacă avem vreun roi puternic unul încă e de ajuns. Adevăratul folos începe să-l aducă numai cu anul al treilea. Fiindcă fagurii sunt grei și lungi, în partea din jos a coșniței, la 10 cm dela bază, sunt așezate 4 cruci deacurmezișul prin coșniță, care fixează fagurii ca să nu se frângă. Sub coșnița aceasta se așează cutii de 10 cm late și înalte ca și coșnița cuib, provăzute în partea din sus cu cruci pentru fixarea fagurilor.

Culesul mierei se face simplu. Cu o sârmă se taie fagurii în curmeziș și cutia se desface de coșniță. Toată mierea din cutie e întrecătoare pentru albine. Toamna se pot tăia și fagurii din coșnița cuib, ce sunt subt cruci, căci deasupra rămâne miere și pentru două ierni.

Iată ce mijloc simplu și eștin de-a ajunge la miere multă și curată fără a ucide stupul. Coșnița e așa de simplă și eștină, încât orișicine și-o poate face el însuși. E mult mai eștină ca cea de carpen.

Așa se stupărește azi. Așa trebuie să fie coșnița țărănească de azi.

Stuparul Gavril.

BATE CIASUL.

Se prea poate, că, pe când cititorii noștri vor avea la mână foaia noastră, guvernul liberal să nu mai fie la cârma țării, și astfel să fim puși în fața alegerilor generale pentru Parlament și Senat.

Patru ani de zile, o putem spune liniștit, guvernul liberal și-a bătut joc de țară, de voința acestei țări pe care trebuise s'o siluiască în 1922 ca să ajungă la cârma țării, căci prin voința țării exprimată în deplină libertate liberalii nici când n'ar fi putut ajunge la cârmă.

Știm că la venirea lor la cârma țării au înșelat pe M. Sa Regele căruia i-au făgăduit că vor alcătui un guvern de coaliție, adică din mai multe partide; au înșelat și țara căreia i-au făgăduit îndreptarea situației economice și finan-

ciare. Și pe cine n'au păcălit liberații? Țărani, meseriași, muncitorii, intelectualii, minoritățile, toți au avut de suferit de pe urma politicii de acaparare a partidului liberal.

Afară de puține, foarte puține lucruri de dai doamne, n'au făcut decât să fabrice legi peste legi pentru a asigura stăpânirea partidului liberal peste bogățiile acestei țări, ca și cum numai liberalii și miologi de ai lor ar fi în această țară. Ceilalți să sufere fiindcă nu sunt liberali. Asta a fost mentalitatea partidului liberal totdeauna și poate va mai trece multă vreme până se va schimba în spre mai bine.

Trebuie să ne bucurăm cu toții de plecarea acestui guvern asupritor. Datoria guvernului și a parlamentului de mâine — care trebuie să iasă din voința poporului liber exprimată — este, să revizuiască temeinic toate legile fabricate de liberali și cari nu pot rezista unei critici temeinice și nepărtinitoare. Trebuie adică să se revizuiască legile fabricate pentru asigurarea stăpânirii partidului liberal și pentru robirea restului populației acestei țări și încă a populației celei mai numeroase, mai bune, mai muncitoare. Guvernul viitor trebuie să introneze legalitatea cea mai desăvârșită, trebuie să introducă respectul legii de sus până jos; căci numai astfel va servi cu adevărat țara din trupul căreia sângerează atâtea rane de pe urma cârmuirii ilegale a liberalilor.

Și fiindcă știm bine cu toți, că pentru intronarea acestei vieți de legalitate și dreptate pentru toți, și nu numai pentru membrii partidului, a luptat și luptă cu atâtea putere partidul național, datoria noastră a tuturor — intelectualii, țărani, meseriași, muncitori, comercianți — este, să sprijinim în viitoarele alegeri generale numai partidul național. În deosebi aici la noi în Ardeal numai acest partid are rădăcini adânci în masele poporului, în acest partid am crescut noi toți și în el și conducătorii lui luminați, prudenți și prevăzători trebuie să ne punem nădejdea unui viitor mai bun. Celelalte partide n'au rădăcini în masele poporului ardelean. Abia câțiva domni de pe la orașe sunt aderenți ai altor partide, și aceștia mai mult din foloase pe cari nu le pot trage în partidul național, sau din ambițiuni sau alte daraveri. *Ion Poiană.*

Vorbe înțelepte.

„Orice stat, dacă vrea să existe, trebuie să-și așeze temelia pe o creștere religioasă.” *Bismarck.*

„Avem destule talente, dar n'avem caractere.” *Regele Carol I.*

„Femeiea în toate e mai superficială decât bărbatul, în iubire însă e mai adâncă.” *De Bonald.*

„Crema Fantasia”

este neîntrecută, după a cărei întrebuințare pielea devine fină, catifelată, dispar toate necurățelele feței. Se poate comanda și prin poștă dela

Farmacia NEAGOS

Tg-Mureș Telefon 130

Depozit pentru REGHIN și Jur la Farmacia MERA

Noua lege electorală.

Liberalii își fac de cap, acum la plecare, cu noua lege electorală pe care, după multe suceli și răsuceli, vreau s'o treacă prin parlament înainte de-a pleca dela cârmă. Și vroesc s'o treacă tocmai pentru aceea, ca prin această lege nesocotită să-și asigure reușita în viitoarele alegeri. Așa cred și vreau ei.

Știm că la noi în Ardeal alegerile de deputați și senatori se făceau pe circumscripții, pe când în vechiul regat se făceau pe județe, așa cum s'au făcut și la noi alegerile pentru camerele agricole. La început și proiectul de lege electorală despre care vorbim era întocmit așa, ca alegerile să se facă pe județe. Dar, văzând liberalii, că în felul acesta nu le va merge bine, au născocit o adevărată drăcie cum să împartă locurile de deputați și senatori.

Iată, anume, cum au sucit-o liberalii: mandatele (locurile) de deputați și senatori se vor împărți după rezultatul voturilor adunate din întreagă țara. Mai întâi voturile se adună pe județe la birourile județene. Apoi toate voturile din țară se totalizează (adună) la București unde se face o socoteală despre numărul votanților, al voturilor nimitate și al voturilor primite de fiecare partid politic. Se socotește apoi procentul de voturi primit de fiecare partid politic din numărul total al votanților din întreagă țara. Partidul politic care se află, că a primit numărul cel mai mare de voturi față de celelalte partide (pe țara întreagă) se declară grupare majoritară, adică cu cel mai mare număr de voturi față de celelalte partide, iar acestea se numesc grupări minoritare.

Din această socoteală se scot mandatele circumscripțiilor unde s'a pus câte o singură listă și unde astfel nu s'a făcut alegere, fiind proclamată aleasă lista unică.

Cum se face împărțirea mandatelor:

1. Grupării politice majoritare, care a primit pe țara întreagă peste 2 treimi din numărul voturilor, se va da **90 la sută** din numărul total al mandatelor majoritare;

2. Grupării politice majoritare, care a primit pe țara întreagă peste 60 la sută dar mai puțin ca 2 treimi din numărul total al voturilor, i se va da **85 la sută** din numărul total al mandatelor;

3. Gruparea majoritară care a primit peste 50 la sută va căpăta **80 la sută** din mandate;

4. Gruparea majoritară cu mai puțin de 50 la sută, dar mai mult ca o treime din totalul voturilor, va primi **70 la sută** din mandate;

5. Gruparea majoritară, care ar avea cele mai multe voturi, dar totuși e sub 1 treime din numărul total al voturilor, va primi **65 la sută** din numărul total al mandatelor.

Mandatele cari rămân, după ce s'a satisfăcut gruparea majoritară în unul din cazurile înșirate sub punctele 1—5, se împart celorlalte partide (grupări) politice din țară, amăsurat cu numărul voturilor primite de fiecare din ele. Gruparea care n'a intrunit nici cel puțin 2 la sută din totalul voturilor, nu primește nici un mandat.

Comisiunea centrală, care funcționează în București și se compune din înalți judecători, este datoare a termina această împărțire a mandatelor în cel mult 8 zile dela ziua alegerii pentru Cameră. (După „Foala Poporului“)

Iată, prin urmare, ce încurcătură și apucătură au iscodit din nou liberalii, ca să-și asigure oarecum o reușită în viitoarele alegeri. Prin această șarlatanie — nu-i putem zice altfel — celelalte partide, orice ar face, cu greu vor putea să-și asigure reușita. Despre acest nou plan de lege al guvernului liberal dl Iuliu Maniu, președintele partidului național, a spus cu drept cuvânt, că e un adevărat atentat în contra parlamentarismului și în contra unei dezvoltări politice sănătoase a vieții noastre naționale.

Partidul național și cel țărănesc vor critica cu asprime acest proiect de lege și vor face toate încercările să împiedece votarea lui. În schimb averescanii, prin dl poet Goga, au declarat că primesc proiectul de lege. Cum, Doamne, să nu-l primească dl Goga, omul dlui Brătianu dela care va primi și pentru această bună purtare față de stăpân o răsplată bunișoară!

Nădăduim, însă, că proiectul nu va putea trece prin parlament așa cum l-au alcătuit liberalii.

Poveste cu tâlc.

Un strein așezat de scurtă vreme într-o comună, nu se putea mira destul, pentru-ce anume se fereau oamenii satului să intre în casa unui sătean, pe care îl numeau „mojic“ și cu care nu stătea nimeni de vorbă. Intr-o bună zi, s'a hotărât streinul să intre în casa acestuia, să vadă ce i se va întâmpla.

Zis și făcut. Călcând pragul, se văzu într-o cameră destul de mare și încărcată cu multe de-ale căsii, dar nici un pui de suflet nu-l întâmpină. Spre spaima lui cea mai mare, însă, auzi de-odată o voce furioasă: „Hoț, mișel, viperă, pirat nerușinat...“ și un șir întreg de alte vorbe ticăloase. Aruncându-și ochii înspre colțul de unde auzia „glasul“ văzu un papagal, în pene galbene și ochii roșii, care învățase, bag' seamă, vorbele de potcă în casa stăpânului. Înțelegând atunci streinul multe din cele ce văzuse și auzise, — eși din casă, dând dreptate sătenilor din acea comună.

Aceia cari își au gura plină de tină, ar trebui să știe că vărsându-și veninul ciudei în grai și scris, își dau pe față propriile lor păcate. Șirul vorbelor ticăloase pot fi învățate de un papagal numai acolo, unde lipsește creșterea și cinstirea păcii d-zeiești, — și lumea își face judecata despre aceștia, tocmai cași streinul despre casa mojicului.

Știri mărunte.

Dela Administrație.

Rugăm cu toată stăruința pe iubii noștri abonați să binevoiască a ne trimite costul abonamentului, ca să putem și noi face față cheltuelilor mari împreunate cu scoaterea regulată a foii. Ceice vreau să ne ajute în munca noastră ne dau cel mai prețios ajutor plătindu-și abonamentul la foaie. Ceice nu pot plăti suta de lei deodată, o pot plăti în mai mult rate. Să-și fie, deci, fiecare de datorință să plătească abonamentul la „Sămănătorul“.

Mai amintim aici, că din foarte multe locuri ne sosesc plângeri că nu primesc regulat foaia.

Înștiințăm pe toți, că noi trimitem de aici foaia regulat Joia, așa că cel mai târziu Dumineca fiecare abonat poate avea foaia la mână. Rugăm să se reclame foia, de cei cari n'o primesc, la primării și notariate și să ni se aducă la cunoștință orice întârzieri și ne-reguli.

Administrația.

Luni s'a constituit la Reghin consiliul comunal. Cum era de prevăzut a fost ales de primar dl Ioan Popescu. Așteptăm dela dl primar și dela noul consiliu multă muncă pentru dezvoltarea orașului Reghin în care sunt multe, multe de făcut.

Alegerile comunale. Cele mai multe rezultate ale alegerilor comunale au fost validate de către prefectura județului Mureș, iar constituirea consiliilor comunale se face în bună regulă, urmând a se termina constituirea cel mai târziu până la 15 Martie 1926. Până acuma au fost anulate alegerile în cinci comune și anume în Deda, Săcalul de pădure, Gornești, Pogăceaua și Archiud. Sperăm, că pretutindeni unde se vor ținea noi alegeri va izbândi lista depusă de fruntașii Partidului Național.

Cât beau Românii. Înainte de războiu un român svânta pe an cam 16 litre de vinars, deci pe o familie de 5 membri se veniau 80 litre. — Crișmarii din Ungaria au vândut pe an de 30 miliarde de Lei. — Cel mai mult vin îl beau în Europa Francezii, iar bere Germanii, și vinars Rușii. — Cea mai cumpătată țară din Europa e Norvegia, unde abia la 15 mii de oameni se vine o crișmă, pe când noi Românii avem tot la 200 de inși una. (Popor deci cu multă beutură și cu puțină carte!). Să mai mergem oare mult așa?!..

Un om darnic este dl Teodor Costescu din orașul Turnu-Severin, care a dăruit suma de 5 milioane Lei pentru teatrul din acest oraș.

Pedeapsă aspră. În America unde e lumea automobilelor, automobilul unui bogătaş mare a rupt mâna unei dsoare. Pentru aceasta proprietarul automobilului a fost pedepsit cu suma de 115 milioane Lei. Aspră pedeapsă!

O nouă afacere necurată la București. Ministerul de război din București a comandat mai multe aeroplane dela firma „Fokker“ din Amsterdam (Olanda). Când era să se preie aeroplanele din partea ministerului de război, s'a dovedit că toate sunt rele. Mai pe urmă s'a descoperit că iar e vorba de o afacere necurată. Anume din cele 140 milioane Lei cât trebuia să plătească statul nostru pentru aceste aeroplane, cam 12 milioane Lei s'au dat ca bacșiș unui domn Jurgea-Negrilești, reprezentantul firmei „Fokker“ în România. În urma unor telegrame cam suspecte, ce numitul domn a primit dela sus pomenita firmă, dânsul a fost arestat. Cercetările continuă. Se vede, că din nou e vorba de o afacere de pe urma căreia statul român suferă pagube mari!

Citiți și răspândiți „Sămănătorul“

Banditul Tomescu a fost împușcat. Vestitul bandit Tomescu, care băgase atâta groază în populația unor ținuturi, a fost împușcat de niște jandarmi tocmai când vroia să fure niște oi dela o stână. Am scăpat așa de o mare groază. —

În noaptea de 6 spre 7 Martie s'au bătut niște derbedei în parcul orașului din Reghin și unul dintrâșii voind se scape a intrat în edificiul uzinei electrice. Mechanicul, a deschis ușa și atunci bătăușii au intrat în hala mașinelor continuând să se bată, în jurul turbinelor în plină lucrare. Văzând mecanicul, pericolul de viață în care se aflau nesocotii — căci este lucru știut că dacă s'e atinge cineva de lamelele încărcate cu o putere mare electrică este lovit de-o moarte fulgerătoare — a avut atâta cumpănire, că a stâns lumina în oraș, oprind mașinăriile și a dat alarmă. Cu mare greu s'au putut îndepărta acești oameni beți, — cari urmează să primească o pedeapsă binemeritată.

De închiriat

local pentru atelier sau magazie în Piața Regele Ferdinand. Informații la administrația ziarului.

Ori ce mâncărime de piele, râte etc. dispare în decurs de 3 zile întrebându-l alfia

„SCABIOSAN“

preparatul farmacistului

Neagoș Tg. Mureș

Să poate comanda direct sau la farmacia

Mera Reghin

Cele mai bune și eftine cizme și ghete se află la

Grigore Moldovan

cizmar

REGHIN, Str. Eminescu No. 1

Cumpărați și vă convingeți.

„VINUL DE CHINA FERUGINOS“

este cel mai bun leac pentru cei slăbiți și fără poftă de mâncare. Preparatul farmacistului

Neagoș Tg. Mureș

Să poate comanda și la postă. Deposit și la farmacia

Mera Reghin

INSERATE

se primesc și la Tipografia

„Librăria Nouă“

Reghinul-săsesc.

„SIRPINOL“-ul

este cel mai bun medicament în contra boalelor de plămâni, așa ca tuse, tuse convulsivă (măgărească), asthmă și pentru tuberculozi. — Se află la

Farmacia lui Victor Mera, Reghin